ÇOCUKLAR İÇİN KLASİKLER

DANIEL DEFOE

Robinson Crusoe

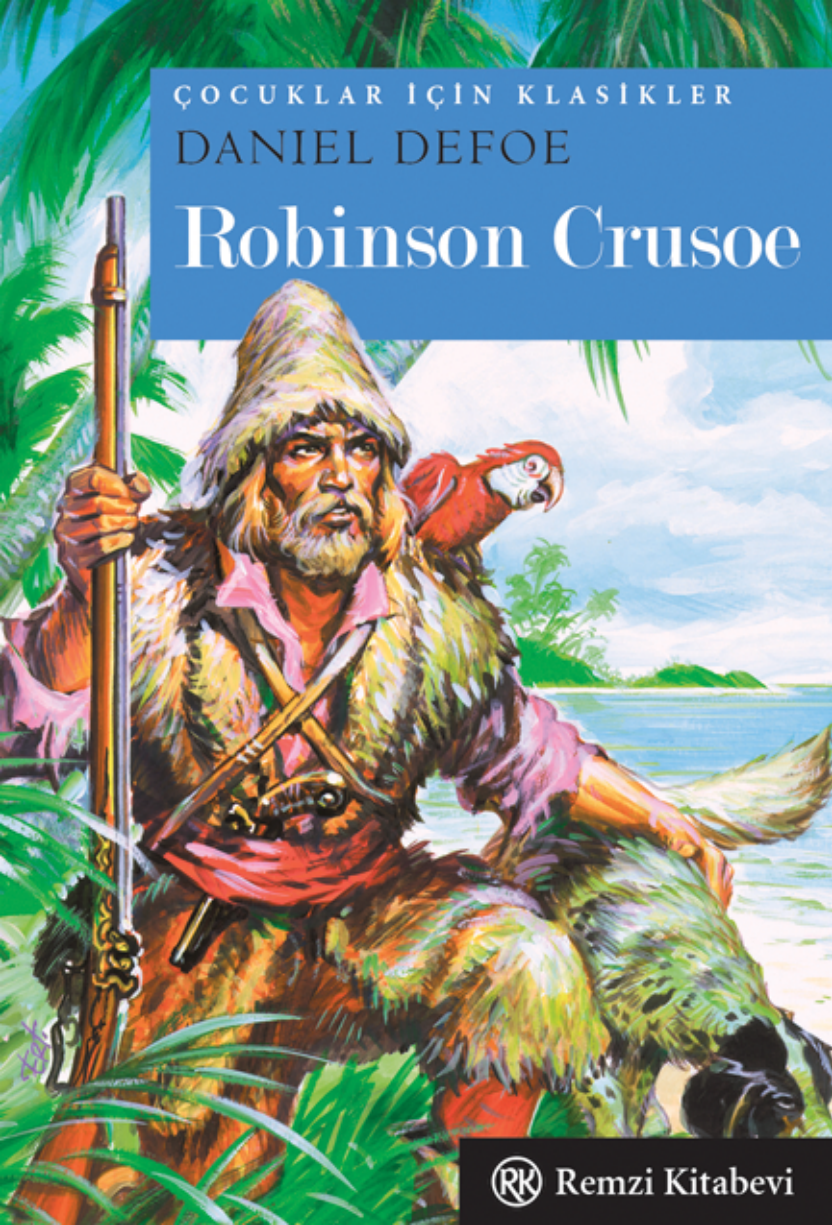

Remzi Kitabevi

Daniel Defoe

Robinson Crusoe

Remzi Kitabevi

ROBİNSON CRUSOE / Daniel Defoe
Özgün adı: *Robinson Crusoe*

© Türkçe çeviri: Remzi Kitabevi, 2011

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Türkçesi: Erol Erduran
Kapak resmi: Ertuğrul Edirne
İç resimler: N. C. Wyeth
Kapak düzeni: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1765-7

CEP BOY BİRİNCİ BASIM: Şubat 2017

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset
100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77, Bağcılar-İstanbul
Tel (212) 629 0615 Sertifika no: 12068

1

İngiltere'nin York kentinde 1632 yılında doğmuşum. Almanya'nın Bremen kentinden gelen bir yabancı olan babam ilk önce Hull'a yerleşmiş. Ticaretle uğraşıp iyi para kazanmış. Sonra ticareti bırakıp York'a taşınmış. Annemle evlenmiş. Annem York'ta Robinsonlar diye anılan iyi bir ailenin kızıymış. Babamın soyadı da Kreutznaer'miş. Bu nedenle bana da Robinson Kreutznaer adını vermişler. Ancak İngiltere'de sözcükler değişik değişik söylenirler. Bize Crusoe diyorlar. Biz de soyadımızı öyle yazıyoruz. Dostlarım da beni Robinson Crusoe diye çağırıyorlar.

Ailemin üçüncü oğluydum. Daha pek erken yaşlarda beynimde dış ülkelere açılma düşünceleri gezinmeye başlamıştı. Denizlere çıkmak istiyor, başka hiçbir şeyden mutluluk duymuyordum. Babamın isteklerine, hatta emirlerine; annemin ve arkadaşlarımın beni vazgeçirme çabalarına bütün gücümle karşı çıkıyor, sanki beni gelecekte bekleyen acı günlere kendi kendimi itiyordum.

Babam akıllı, ağırbaşlı bir adamdı. Beni amacımdan caydırmak için zaman zaman gerçekçi, güzel

öğütler veriyordu. Bir sabah yine odasına çağırdı. Denizci olma isteğimden hâlâ vazgeçmediğimi öğrenmişti.

"Niçin baba evini, anayurdunu bırakıp gitmek istiyorsun oğlum?" diye sordu. "Kendi ülkende çalışarak bol para kazanabilirsin. Ancak yapacak hiçbir iş bulamayanlar ya da yüksek amaçları olanlar macera peşinde koşarlar. En büyük acı ve talihsizlikleri de bunlar yaşar. En iyisi macera peşinde koşmamak, hayatın sana doğuştan bağışladığı şeylere yüz çevirmemektir. Ekmeğini kolayca kazanabilir ve iyi yaşayabilirsin. Ama bütün bunları bırakır, aptalca bir iş yaparsan Tanrı seni bağışlamaz. Çevrende seni iyi yola döndürecek kimse kalmayınca da Tanrı'nın buyurduğunu yapmadığına pişman olursun."

Bu konuşma beni gerçekten etkilemişti. Uzaklara gitmeyi artık düşünmemeye karar verdim. Ancak konuşmanın etkisi birkaç gün sonra silinmeye başladı. Denizlerde beni çeken bir şey vardı. Babamın dileğine uyup yurdumda kalmam ve beni bekleyen hayatı kabul etmem bana imkânsız görünüyordu. Birkaç hafta sonra oradan uzaklaşmayı yine düşünmeye başlamıştım.

Ancak bu düşüncemi bir yıl boyunca gerçekleştiremedim. Bu arada çalışmam için yapılan önerilere büyük bir dirençle kulaklarımı tıkamayı sürdürdüm.

Bir gün Hull'daydım. Oraya şöyle bir dolaşmaya

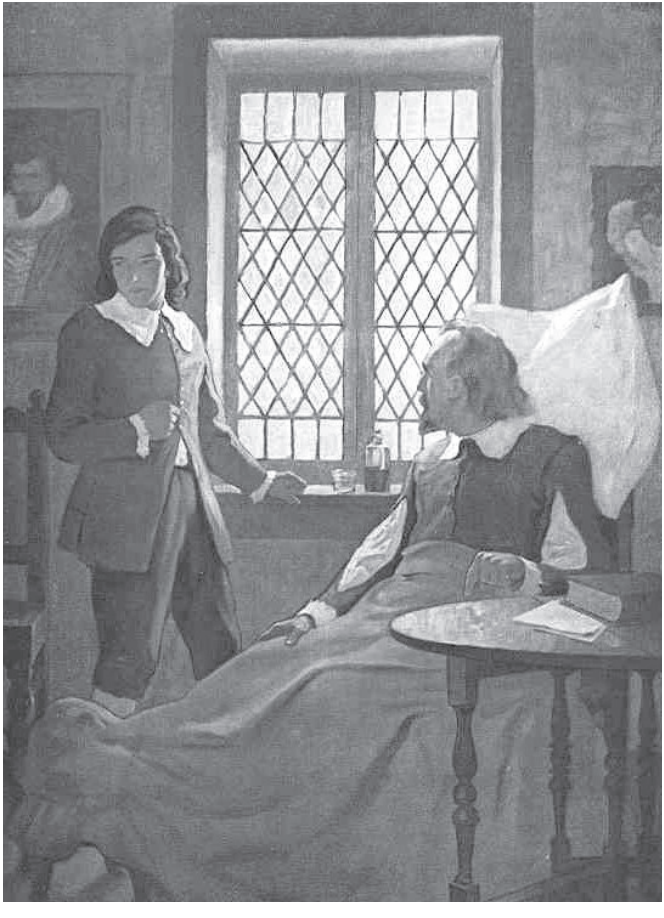

Babamın dileğine uyup yurdumda kalmam ve beni bekleyen hayatı kabul etmem bana imkânsız görünüyordu.

gitmiştim. Hiç de kaçmak gibi bir amacım yoktu. Bir arkadaşıma rastladım. Babasının gemisiyle Londra'ya gidiyorlarmış. Kendileriyle gitmem için beni yüreklendirdi. Ben de ne anneme ne babama haber vererek, ilk fırsatta onlara yazarım diyerek ve kimseye danışmadan 1 Eylül 1651 günü Londra'ya doğru yelken açan gemiye bindim. Sanırım, hiçbir genç serüvencinin talihsizliği benimki kadar hızlı başlamamış, benimki gibi uzun sürmemişti. Limandan daha yeni çıkmıştık ki rüzgâr birden pek sert esmeye, dalgalar ürkütücü bir biçimde kabarmaya başladı. Daha önce hiç denize çıkmamıştım. Deniz tutmuştu, dehşet içindeydim. "Ben ne yaptım?" diye kara kara düşünmeye başladım. Tanrı hiç gecikmeden cezamı veriyordu, hem de çok haklı olarak! Baba evini terk etmekle büyük günah işlemiştim. Anamın, babamın öğütlerini, babamın yalvarmalarını, anamın gözyaşlarını hatırladım. Bu öğütlere kulak vermediğim, anama, babama acı çektirdiğim için vicdanım beni kınıyordu.

Bu arada fırtına artmış, deniz yükselmişti. Birkaç gün sonra göreceğim yüksek dalgaların yanında bunlar hiç kalıyormuş. Ancak ilk gün bu kadarı da beni etkilemeye yetmişti. Henüz çiçeği burnunda bir denizci olduğum için dalgalar konusunda hiçbir şey bilmiyordum. Her dalganın bizi yutacağını sanıyor, geminin dalgalara gömülerek her aşağıya inişinde bir daha yukarıya çıkamayacağımızı düşünüyordum.

Korkular içinde kıvrandığım bu dakikalarda yeminler ettim. Tanrı canımı bağışlarsa, ayaklarım karaya basar basmaz hemen evime, anama, babama koşacaktım. Bir daha da ömrüm boyunca hiçbir gemiye adım atmayacaktım. Bu bana ders olsundu, başıma böyle işler açmayacaktım. Babamın öğütlerinin ne kadar yerinde olduğunu anlamış, yaptıklarıma pişman olmuştum.

Bu düşüncelerim fırtına boyunca ve fırtına dindikten sonraki gün devam etti. Ertesi gün rüzgâr hafiflemiş, deniz sakinleşmişti. Akşama doğru hava açtı, rüzgâr iyice kesildi. Bunu güzel bir gece izledi. Ertesi sabah da güzel ve güneşli bir gün oldu. Çarşaf gibi bir denizin üzerindeydik. Pek hafif bir rüzgâr vardı. Güneş pırıl pırıldı. O gün çok rahat bir yolculuk yaptık.

Gece de güzel uyudum. Uyandığımda midem bulanmıyordu. Pek keyifliydim. Bir gün önceki kaba dalgalı, korkunç denizin, bu denli kısa bir zaman sonra, böylesine sakin ve güzel oluşuna şaşıyordum. Fırtına sırasında vermiş olduğum kararların gene de etkisi altındaydım. Ne var ki, arkadaşımın yanıma gelişinden kısa bir süre sonra her şey yeniden değişiverdi. Beni bu yolculuğa sürükleyen de o değil miydi zaten?

Omzuma vurarak:

"Fırtınayı atlattık. Şimdi nasılsın bakalım?" diye sordu. "Herhalde çok korkmuşsundur."

Sonra da bütün denizcilerin yaptığını yaptık.

Bana içki verdi ve birlikte içtik. Daha bir kadeh içer içmez sarhoş oldum. Böylece tüm pişmanlığımı, gelecekle ilgili kararlarımı o kötü gecenin karanlığına gömdüm.

* * *

Denize açıldıktan altı gün sonra Yarmouth Körfezi'ne girdik. Daha sonraki yolculuğumuz boyunca hava durgun gitmişti. Rüzgâr hem azdı, hem de ters yönden esiyordu. Bu yüzden de fırtınalı geceden sonra pek az yol almıştık. Elverişli bir rüzgâr çıkmasını beklemek üzere bu körfezde demirlemek zorunda kaldık. Yedi-sekiz gün orada yattıktan sonra, sekizinci gün yeniden denize açıldık. Çok geçmeden, gerçekten korkunç bir fırtına patladı. Usta denizcilerin bile yüzlerinden şaşkınlık ve korku okunuyordu. En çok güvendiğimiz kaptanımızın bile yanımdan gelip geçerken, kendi kendine usulca "Tanrım bize acı!" diye bir şeyler söylediğini duyuyordum.

Çok korkuyordum. Kamaramdan çıkıp dışarıya baktım. Hiç böyle korkunç bir hava görmemiştim. Deniz göklere çıkıyor, ardından okyanus üzerimize boşanıyordu. O sırada yanımızdan geçen çok yüklü iki gemi gördüm. Direkleri kırılmıştı ve gemi dalgalarla sürükleniyorlardı. Az sonra tayfaların konuşmalarından bunların birinin battığını duydum. Denizin üzerinde olan her şey tehlikedeydi. Yüklü olan gemilerin durumu ise daha da tehlikeliydi. Benim ne durumda olduğumu herhalde kestirebi-

lirsiniz. Daha ilk fırtınada ödü kopan genç ve acemi bir gemiciydim. Öteki gemicilere bakılırsa daha başımıza gelecek çok şey vardı.

Tekne sağlamdı ancak çok yüklüydü. Gemiciler arada bir, "Gemi batacak!" diye bağrışıyorlardı.

Fırtına azıttıkça azıtmıştı. Kaptan, Lostromo ve bazı tayfalar dua ediyorlar, hepimiz geminin her an dibe inmesini bekliyorduk.

Nitekim bir süre sonra ambar görevlisi olan tayfa: "Gemi su alıyor!" diye bağırmaya başladı.

Bütün tayfalar pompaların başına çağrıldı.

Bunun üzerine, ben de kendimi toparlayıp pompanın başına gittim. Canla başla çalışmaya başladım. Neyse ki fırtına biraz hafifliyor gibiydi. Ama bir liman buluncaya kadar dayanma ihtimalimiz yoktu.

Kaptan önümüzdeki gemiye imdat işareti göndererek yardım istedi. Çok şükür bu gemi, tehlikeyi göze alarak, bize bir filika gönderdi. Filika gemiye yaklaştıysa da içine atlamamız ya da teknenin bizim bordoya yanaşması imkânsız gibiydi. Filikadakiler tüm güçleriyle kürek çekiyorlar, bizi kurtarmak için kendi canlarını tehlikeye atarak ellerinden geleni yapıyorlardı.

Sonunda bizimkiler ucuna can simidi bağlı bir ip attılar. Adamlar büyük bir çabadan sonra ipi yakalamayı başardılar. Biz de ipi çekerek onları geminin bordasına yanaştırdık ve filikanın içine doluştuk. Ne var ki bu defa da bize filika gönderen kurtarıcı

gemiye yanaşmamız mümkün olmadı. Filikayla kıyıya yönelmekten başka çare yoktu. Böylece yarı kürek çekerek, yarı sürüklenerek kuzeye doğru kaymaya başladık. Kıyı boyunca gidiyor, kayalar arasında yanaşacak bir yer arıyorduk. Ayrılalı on beş dakika kadar olmuştu ki bizim geminin battığını gördük.

Bu arada kürek başındakiler filikayı kıyıya yanaştıracak bir yer bulmuşlardı. Filikamız dalgalarla yükseldikçe kıyıdaki fenerin yanında, bize yardım için koşuşan insanlar gördük. Ancak buraya bir türlü yanaşamıyorduk.

Feneri geçince kıyı batıya dönüp orada bir yamaç oluşturuyordu. İşte bu yamaç rüzgârın hızını biraz kesti de biz de sağ salim karaya çıkabildik. Oradan yürüyerek Yarmouth'a vardık. Felakete uğradığımız için kentin ileri gelen görevlileri bize büyük insanlık gösterdiler; yatacak yer buldular. Sonra tüccarlar ile gemi sahipleri Londra'ya gitmemize ya da Hull'a dönmemize yetecek kadar para verdiler.

Aklımı başıma alıp da Hull'a geri dönseydim ne iyi olurdu! Ama eve dönmek istemiyordum. Kısa bir süre sonra, yaşadığım bu felaketi unutmaya başladım. Sonunda eve dönme düşüncelerini aklımdan tamamen kovmuş, yeni bir yolculuğa çıkma yollarını araştırmaya başlamıştım.

2

Başlangıçta beni yüreklendirmiş olan arkadaşım, yani kaptanın oğlu, artık çekingen davranıyordu. Yarmouth'ta ayrı ayrı yerlerde kaldığımızdan görüşememiştik. Yeniden bir araya geldiğimizde onda bir değişiklik sezdim. Çok üzgün görünüyordu.

"Nasılsın?" diye sorduktan sonra beni babasına tanıttı. "Baba evinden uzak kalıp kalamayacağını denemek için bu yolculuğa çıkmış," diyordu.

Babası bana:

"Sen bir daha denize çıkma delikanlı," dedi. "Gemimiz battı. Bu senin için bir işaret olmalı… Hem de açık seçik bir işaret! Bunu kafana sokmalısın."

"Neden efendim?" diye sordum. "Siz de bir daha denize açılmayacak mısınız?"

"O başka!" dedi, "Denizlere açılmak benim işim. Sen ise kendini bir kez denemek için katılmışsın bize. Bu kafada direnirsen başına neler geleceğini gördün. Belki de her şey senin yüzünden oldu. Bir daha benim gemime adımını atamazsın."

Bunun üzerine onlardan ayrıldım. Kaptanı da, oğlunu da bir daha görmedim. Cebimde biraz param vardı. Londra'ya gittim. Yolda olsun, Lond-

ra'da olsun, kendi kendimle savaşıp durdum. Eve mi dönmeliydim, yoksa yeniden denizlere mi açılmalıydım?

Eve dönmek istiyordum; ancak anamdan, babamdan olduğu kadar komşulardan da utanıyordum. Kim bilir nasıl alay konusu olacaktım! O günden bu yana sık sık düşünmüşümdür: Gençler, yanlışlık yapmaktan değil de pişmanlıklarını göstermekten utanıyorlardı.

Böylece ne yapmam gerektiğini bilemeden bir süre geçti. Eve dönmek istemiyordum. Başıma gelen felaketi ise tamamen unutmuştum.

Londra'da iyi dostlar bulmak kaderimde varmış besbelli. O günlerde başıboş, yolsuz biriydim. Böyle birinin iyi dost bulması pek kolay değildir. Önce bir kaptanla tanıştık. Adam Gine'de bulunmuş. Orada pek başarılı işler çevirmiş. Bir kez daha gitmeye kararlıymış. O günlerde ben hoşsohbet biri olduğumdan adam anlattıklarımdan hoşlandı. Dünyayı gezmek istediğimi öğrendi. Gine yolculuğuna katılmayı dilersem hiç masraf etmeyeceğimi söyledi. Ayrıca da sofra arkadaşı, dostu olurmuşum. Satmak için yanıma bir şeyler almalıymışım. Eğer işler iyi giderse bunları Gine'de satabilirmişim. Kaptanın önerisini hemen kabul ettim. Çok iyi bir adamdı. Yanımda oldukça az bir para vardı. Bununla, gideceğimiz yerdeki yerlilerin hoşlanacağı incik boncuk ve süs eşyası aldım.

Bu yolculuk benim için hem başarılı, hem de

çok yararlı oldu. Kaptan bana denizcilik için gerekli matematiği ve gemicilik bilgilerinin hepsini öğretti. O öğretmekten, ben de öğrenmekten hoşlanıyordum. Bu yolculuk sırasında iyi bir tüccar da olmuştum. İngiltere'ye elimde iki buçuk kiloluk altın tozuyla döndüm. Bu da bana Londra'da 300 İngiliz lirası kadar bir para kazandırdı. Bu para, daha sonra beni mahveden birtakım amaçlar peşinde koşmama yol açtı.

İngiltere'ye döndükten hemen sonra kaptan dostum öldü. Çok üzüldüm. Gemi yeniden Gine'ye gidecekti. Bu yolculuğa bir kez daha çıkmaya karar verdim. Kaptan ölünce bir önceki yolculukta ikinci kaptan olan adam şimdi geminin kaptanı olmuştu. Yolculuğa birlikte çıktık. Ölen kaptanın dul kalan eşine 200 İngiliz lirası bıraktığım için yanımda 100 İngiliz lirasından az bir para kalmıştı.

Bu ikinci yolculukta başıma çok daha korkunç felaketler geldi.

Gemimiz Kanarya Adaları'na doğru ilerliyordu; daha doğrusu Kanarya Adaları ile Afrika kıyılarının ortasındaydı. Sabah karanlığında, bir Fas korsan gemisinin son hızla bizi izlediğini görünce şaşırdık. Yelkenlerimizin hepsini açtık. Ancak korsan gemisi gittikçe yaklaşıyordu. Birkaç saat sonra yakalanacaktık besbelli. Toplarımızı korsan gemisine çevirip ateş ettik. Onlar da bize karşılık verdi ve bu konuda bizden daha başarılıydılar. Sonunda gemimize yanaştılar. Canımızı dişimize takarak onlarla

göğüs göğüse dövüştük. Bizden üç kişi öldü, sekiz kişi yaralandı. Gemimiz büyük hasar gördü. Teslim olmak zorunda kaldık.

Bizi tutsak edip kendi limanlarına götürdüler. Korktuğum kadar kötü davranmadılar bana. Korsan gemisinin kaptanının özel tutsağıydım ben. Çünkü onun işine yarayacak kadar genç ve çeviktim. Ancak tüccarlıktan köleliğe düşmek beni çok bunaltmıştı. Babamın söylediklerini anımsıyordum. İşim bitikti. Meğer bu, ileride çekeceğim acıların yanında hiç kalırmış.

Hep kaçmayı düşünüyordum. Ama bu mümkün görünmüyordu. İki yıl böyle geçti. Kaçmak için bir fırsat yakalayamadım.

Bir gün o fırsat kendiliğinden ortaya çıktı. Bizim geminin filikasına çarpışmada bir şey olmamıştı. Korsan Kaptan bu filikayı kendine ayırmış, içine minik bir kamara yaptırmıştı. Kamarada bir iki kişinin yatacağı kadar yer, yemek yiyeceği bir masa ve içkilerini, pirincini, ekmeğini, kahvesini koyduğu bir dolap vardı.

Kaptan bu filikayla sık sık balığa çıkıyordu. Balık tutmakta usta olduğum için beni hep yanında götürürdü. Bir gün gezinti için mi balık tutmak için mi bilemeyeceğim, filikayı gene hazırlattı. O bölgenin ileri gelenlerinden birkaç Faslı'yı da yanında götürecekti. Gece, filikaya her zamankinden daha çok yiyecek gönderdi. Sonra beni çağırdı.

"Kurşunlarıyla birlikte üç tüfek hazırla," dedi.

"Balığın yanı sıra kuş da avlamayı düşünüyorum. Sen tekneyi yıka, temizle. Biz sabahleyin geliriz."

Tekneyi güzelce yıkadım. Konukları ağırlamaya yarayacak her şeyi hazır ettim. Ertesi sabah beklemeye başladım. Çok geçmeden kaptan göründü. Yalnızdı. Konukları yoktu; akşam yemeğe geleceklermiş. Kaptanın gemicilerinden bir Faslı ile Zuri adında bir köle ve ben, üçümüz balığa çıkacakmışız. İyi bir masa hazırlanabilmesi için de bol bol balık tutmalıymışız. Gözlerim parlamıştı. Karşıma umduğumdan daha iyi bir fırsat çıkmıştı. Hemen kaçışımı planlamaya başladım.

Evet, bulunmaz bir fırsattı bu! Kamaralı bir tekne elimin altındaydı. Kaptan yoktu. Benimle birlikte gönderdiği Zuri'yi ve gemiciyi kolayca atlatabilirdim. Kaçmayı iyiden iyiye kafama koydum. Gerçi nereye gideceğimi bilmiyordum ama, bunu düşünmüyordum bile. "Buradan uzaklaşayım da, neresi olursa olsun!" diyordum.

Gemiciye:

"Akşama kadar dolaşır, çok çok balık tutarız." dedim. "Bu arada, karnımız acıkacak elbet. Kaptanın filikadaki yiyeceklerine el süremeyiz. İkiniz birlikte gidin tekneye bizim için yiyecek, içecek bir şeyler getirin," dedim.

"Doğru!" diyerek, yiyecek almak için yanımdan uzaklaştılar.

Onlar gelinceye kadar da ben gidip büyük bir topak balmumu, bir kangal ip, bir balta, bir çekiç

“...bir insanın ayak iziydi, bu. Çok şaşırdım. Hortlak görmüş, yıldırım çarpmış gibi donakaldım.”

ISBN 978-975-14-1765-7

9 789751 417657

₺7,50